ΒΙΟΙ ΣΥΓΧΡΟΝΩΝ ΓΕΡΟΝΤΩΝ: Ο Πνευματικός Αντύπας, ο Μολδαβός (Επιμέλεια Παναγιώτης Μπούρδαλας)

Categories : ΘΕΟΛΟΓΙΑ

Date : 16 Ιουνίου, 2006

(Μολδαβία 1816 - Ι. Μ. Βαρλαάμ Ρωσίας 10-01-1882)

ΒΙΟΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΕΙΑ

Α. Γέννηση - ανατροφή:

Ο Γέροντας γεννήθηκε στο χωριό Καλαποδέστι της Μολδαβίας το 1816. Οι γονείς του ζούσαν σε μεγάλη φτώχεια, αλλά ήσαν πολύ ευσεβείς. Ο πατέρας του Γεώργιος Λουκιάν ήταν διάκονος στο ναό του χωριού τους, ενώ η μητέρα του Αικατερίνα αργότερα προσήλθε σε μοναστήρι και εκεί κοιμήθηκε με το μοναχικό όνομα Ελισάβετ. Για πολλά χρόνια δεν είχαν παιδιά, αλλά με προσευχές απέκτησαν, με πρώτο τον Αλέξανδρο, μετέπειτα Αντύπα. Η μητέρα του μάλιστα τον γέννησε χωρίς πόνους, σημάδι θεϊκό ότι προοριζόταν να φύγει από τα στενά όρια της οικογένειας.
Στην παιδική ηλικία, όταν έβοσκε τα πρόβατα του πατέρα του, έπιανε στα χέρια του δηλητηριώδη φίδια, χωρίς να τον δαγκώνουν... Ήταν πολύ απλοϊκός και ακτινοβολούσε κάτι το μη κοσμικό. Γι' αυτό, παρότι ήθελε να μορφωθεί, δυσκολευόταν πολύ με τα γράμματα. Προσπάθησε πολύ γι' αυτό και στο τέλος κατάφερε να του γίνονται καθημερινή τροφή τα ... ιερά βιβλία.
Ο πατέρας του τον άφησε ορφανό και η μητέρα του τον έβαλε σε σχολείο για να γίνει βιβλιοδέτης. Τα κατάφερε και γυρνώντας στο σπίτι εργάστηκε με επιτυχία για να εξοικονομεί η οικογένεια τα προς το ζην (ήταν το μεγαλύτερο παιδί).

Β. Το παράξενο φως... :

Όλα πήγαιναν καλά στην οικογένεια Λουκιάν, αλλά η καρδιά του Αλέξανδρου δεν γαλήνευε με τις κοσμικές μέριμνες. Συχνά και κρυφά έχυνε δάκρυα στις προσευχές του προς τον Κύριο για να του δείξει το δρόμο που του ταίριαζε.
Το 1836 (20 ετών), και ενώ βρισκόταν σε δίνη τέτοιων λογισμών, θαμπώθηκε από ένα παράξενο φως. Αυτό γέμισε την καρδιά του με μεγάλη χαρά και δάκρυα αυτή την φορά ήταν ευχαριστιακά. Αισθάνθηκε τη θεία παρουσία και ένα κάλεσμα στο εσωτερικό κόσμο της καρδιάς του. Τότε απάντησε με σιγουριά: «*Κύριε, θα γίνω*

μοναχός».
Ο Κύριος όμως επέτρεψε πρώτα να περάσει από ένα καμίνι πειρασμών δαιμονικών. Συνάντησε ακόμα την περιφρόνηση πολλών ανθρώπων και αρκετές αδικίες. Αυτά όλα του βοηθούσαν στην προσευχή και την άσκηση, έτσι ώστε να περάσει πρώτα κάποια από τα στάδια της πορείας για την τελειότητα πριν αναχωρήσει…

Γ. Δόκιμος στη Βλαχία:

Ένα βράδυ, λοιπόν, αθόρυβα βγήκε από το σπίτι και έφτασε στο πασίγνωστο μοναστήρι του Νεάμτς, στη Μολδαβία. Προσκύνησε την θαυματουργή εικόνα της Παναγίας και έζησε ένα θαυμαστό γεγονός. Έτσι με γαλήνη παρουσιάστηκε στον ηγούμενο να τον πάρει στην αδελφότητα, αλλά αυτός αρνήθηκε. Λυπήθηκε πολύ, αλλά αποφάσισε να πάει σ' ένα φτωχό μοναστήρι στην περιοχή της Βλαχίας. Εκεί τον δέχτηκαν.
Περισσότερο από δύο χρόνια εργάστηκε στο μοναστήρι με υπακοή. Όμως ούτε μοναχικά ενδύματα του έδωσαν, ούτε και κελί! Κοιμόταν όπου έβρισκε… Κάποτε αποκοιμήθηκε έξω στο χορτάρι και την νύκτα σκεπάστηκε από το χιόνι που έπεφτε! Τον βρήκαν μισοπεθαμένο και με δυσκολία τον επανέφεραν στη ζωή…
Η μεγάλη του ασκητική ζωή και η αγάπη του για τον Κύριο είχε σαν αποτέλεσμα να του χαριστεί η «νοερά προσευχή». Δάσκαλός του ήταν ο μεγαλόσχημος γέροντας Γεδεών, που είχε κάνει τριάντα χρόνια «έγκλειστος». Η αυστηρή του ζωή ξεχώριζε στο κοινόβιο και ο έμπειρος πνευματικός του, ο π. Δημήτριος, πρότεινε να πάει στο Άγιο Όρος.
Ο γέροντας αυτός είχε ζήσει πολλά χρόνια σε άγριο δάσος με μεγάλες πνευματικές εμπειρίες. Απέτρεπε λοιπόν πολλούς Μολδαβούς να φύγουν τόσο μακριά και για ένα μοναχισμό του επιπέδου του Αγίου Όρους. Στον Αλέξανδρο όμως έκανε εξαίρεση… Τον κούρεψε λοιπόν πρώτα μοναχό με το όνομα Αντύπας, τον ευλόγησε και αυτός έφυγε…

Δ΄. Στο Άγιο Όρος:

Επισκέφτηκε κάποια ασκητικά κελιά που εγκαταβίωναν δύο γνωστοί του συμπατριώτες Μολδαβοί: οι Ιερομόναχοι Νήφων και Νεκτάριος. Οι γέροντες του πρότειναν, ως άπειρος μοναχός που ήταν, να ζήσει πρώτα σε κάποιο κοινόβιο. Έτσι έγινε δεκτός στην Ι. Μ. Εσφιγμένου, όπου έζησε για τρία χρόνια διακονώντας στην τράπεζα. Εκεί πέρασε μεγάλη δοκιμασία, γιατί οι μέριμνες δεν του επέτρεπαν να ασκεί την νοερά προσευχή, όπως είχε μάθει. Μόνη του ελπίδα ήταν η Παναγία, η οποία τον γλίτωσε από την απόγνωση…
Τέλειωσε λοιπόν η δοκιμασία και έγινε αποδεκτός από τους Μολδαβούς πατέρες. Αυτή ήθελαν να ιδρύσουν μολδαβική σκήτη. Ο π. Νήφων ήθελε να τον κουρέψει μεγαλόσχημο, αλλά αυτό σήμαινε για τον π. Αντύπα ότι, σύμφωνα με το Αγιορείτικο τυπικό, θα ήταν για πάντα μαζί του συνδεδεμένος. Αυτό δεν το ήθελε, γι' αυτό

ομόφωνα αποφάσισαν να τον «κουρέψει» ο π. Ευθύμιος, που ήταν πνευματικός των Μολδαβών. Έτσι έγινε και αυτός του έδωσε την ευλογία της ελεύθερης επιλογής...

Ε΄. Ασκητής στην έρημο του Αγίου Όρους:

Ο π. Αντύπας τότε προτίμησε την αγαπημένη του ησυχία και αποφάσισε να κατευθυνθεί στον δρόμο του αναχωρητισμού. Ο π. Νήφων στενοχωρήθηκε πολύ και δεν κατάφερε να του δώσει ούτε τα απαραίτητα για το ξεκίνημά του...
Ο π. Αντύπας με άδεια χέρια έφτασε στην έρημο, όπου εγκαταστάθηκε σε μια μισογκρεμισμένη καλύβα. Στο βάθος ανακάλυψε μια μικρή εικόνα της Θεοτόκου, που είχε χάσει τα χρώματά της, εκτός από το πρόσωπο. Την θεώρησε αμύθητο θησαυρό και ποτέ δεν την εγκατέλειψε. Σε λίγο καιρό κατευθύνθηκε στο αγιογράφο και ιεροδιάκονο π. Παΐσιο από το Κίεβο για να του την καθαρίσει. Με δισταγμούς αυτός δέχτηκε και του επέστρεψε ανέλπιστα φωτεινή. Η εικόνα αυτή αποδείχτηκε πολλές φορές θαυματουργή!
Πάντως σ' αυτήν καλύβα δυσκολευόταν να ζήσει. Έτσι μια μέρα κοντά στην καλύβα συναντήθηκε με ένα μοναχό που του χάρισε πέντε «δουκάτα». Το ποσό αυτό του το είχε δώσει κάποιος λαϊκός για να το χαρίσει στον ...ποιο φτωχό ερημίτη. Αυτός προσευχήθηκε και αποφάσισε να το δώσει στον πρώτο που θα συναντούσε. Και αυτός ήταν ο π. Αντύπας...
Κάλεσε τότε ένα φτωχό κελιώτη που γνώριζε την τέχνη του οικοδόμου και με το ποσό αυτό του επιδιόρθωσε την καλύβα. Άρχισε τότε να κάνει και το εργόχειρο του ξυλογλύπτη, φτιάχνοντας κουτάλια, που πουλούσε στις Καρυές, ώστε να έχει τα απαραίτητα. Συνδέθηκε στο διάστημα αυτό με τον Ρουμάνο π. Λεόντιο, που με την δική του σύμφωνη γνώμη άρχιζε νέους πνευματικούς αγώνες.

ΣΤ΄. Στη Μολδαβική σκήτη:

Εν τω μεταξύ οι συμπατριώτες του Ιερομόναχοι είχαν προχωρήσει την Σκήτη, είχαν Μετόχι στο Ιάσιο, και αποφάσισαν να καλέσουν κοντά τους τον π. Αντύπα. Αυτός με την ευλογία του π. Λεόντιου δέχτηκε. Εκεί σύντομα χειροτονήθηκε σε Ιεροδιάκονο, κατόπιν σε Ιερομόναχο και σε λίγο έγινε οικονόμος της σκήτης. Είχε και αρκετό χρόνο να ασχολείται και με τα πνευματικά του. Όμως όχι για πολύ καιρό.
Οι εργασίες για την αποπεράτωση της σκήτης απαιτούσαν χρήματα, που δεν υπήρχαν και έτσι αποφασίστηκε να πάει ο π. Νήφων στο Ιάσιο να κάνει έρανο.
Στα τρία χρόνια που έλειπε ο π. Νήφων ανατέθηκε στον π. Αντύπα και το έργο της «πνευματικής καθοδήγησης» των μοναχών της σκήτης. Ο π. Νήφων επιστρέφοντας τον όρισε οικονόμο στο Ι. Μετόχι της σκήτης στο Ιάσιο και έτσι ο π. Αντίπας εγκαταλείπει οριστικά τον Άθωνα...

Ζ΄. Στο Ιάσιο:

Έφτασε στο Ιάσιο και βρέθηκε στον ήσυχο τόπο της «Βίγλας».
Εκεί επιδόθηκε σε πολλή αυστηρή νηστεία με μεγάλη όμως διακριτικότητα! Άρχισε να αγγίζει τις καρδιές των ανθρώπων και ο Μολδαβός Μητροπολίτης τον τοποθέτησε και πνευματικό σε δύο γυναικεία Μοναστήρια. Την περίοδο αυτή, η πικρία που αισθανόταν στο λαιμό τα προηγούμενα χρόνια, μετατράπηκε σε γλυκύτητα. Αυτός είναι ένας από τους αισθητούς καρπούς της αληθινής νηστείας και νοεράς προσευχής!
Η καρδιά του όμως ήταν στραμμένη στο Άγιο Όρος. Γι' αυτό παρακαλούσε τον π. Νήφωνα, που ήλθε στο Ιάσιο, να τον επαναφέρει στην σκήτη. Όμως βλέποντας την ωφέλεια που έδινε, είχε άλλα σχέδια γι' αυτόν... και ο π. Αντύπας έκανε υπακοή!

Η΄. Στη Βορειοδυτική Ρωσία:

Φεύγουν λοιπόν μαζί στη Ρωσία για να μαζέψουν αφιερώματα και χρήματα για τη σκήτη. Ο π. Νήφων όμως επιστρέφει στη Μολδαβία και ο π. Αντύπας φιλοξενείται στην Μόσχα από την οικογένεια ενός εμπόρου, χωρίς να γνωρίζει ρωσικά. Σύντομα όλοι οι χώροι του σπιτιού γέμισαν από τους ευσεβείς κατοίκους της πόλης!
Φόρτωσαν ένα πλοίο το οποίο όμως βυθίστηκε αύτανδρο στη Μαύρη θάλασσα... Ο γέροντας την ίδια ώρα προσευχόταν και έσπασε το τζάμι από το ερμάρι που είχε την εικόνα της Παναγίας... Απλώς περίμενε να μάθει τι κακό είχε γίνει. Και το έμαθε.
Αποφάσισε λοιπόν να κάνει καινούργια περιοδεία στην Πετρούπολη. Από εκεί όμως έπρεπε να τα ανταλλάξει σε χρυσό, λόγω της μεγάλης απόστασης. Όμως αυτό δεν επιτρεπόταν και στο άλυτο δίλλημα κατάφυγε στην προσευχή. Στο νου του άκουσε μια φωνή πως τον έστελνε στον Μητροπολίτη. Αυτός όταν τον άκουσε, μίλησε με τον υπουργό εξωτερικών και έγινε εξαίρεση.
Μπήκε στον δεύτερο χρόνο παραμονής στη Ρωσία και αφού είχε τελειώσει το έργο του, αποφάσισε να πάει στην Ι. Μ. Βαλαάμ στα σύνορα με την Φιλανδία... Ήταν 6-11-1865 (49 ετών). Η μικρή καλύβα των Αγίων πάντων υποδέχτηκε τον μεγάλο ασκητή για την τελευταία φάση της ζωής του.

Η). Το τέλος του:

Εκεί επιδόθηκε στους τελευταίους πνευματικούς του αγώνες. Είχε και υποχρεώσεις και επαφές με τον κόσμο, αλλά ο γέροντας εκτός από τα αυστηρά τυπικά έκανε επί πλέον προσπάθεια: διάβαζε καθημερινά δύο φορές τον Ακάθιστο ύμνο, έκανε τριακόσιες εδαφιαίες μετάνοιες και μετά με κομποσκοίνι προσευχόταν για τους κεκοιμημένους.
Την καθαρά εβδομάδα ούτε έτρωγε, ούτε έπινε νερό. Νερό δεν έπινε ακόμα όταν αρρώσταινε και είχε υψηλό πυρετό. Στη Μονή Βαλαάμ πήγαινε συνήθως Χριστούγεννα, Πάσχα, Εβδομάδα του Αγίου Πνεύματος. Ζούσε σε μεγάλη φτώχεια και το κελί του είχε μέσα μόνο μία κουβέρτα!
Έτσι τον άκουγαν όταν απέτρεπε τον κόσμο από τον ακόρεστο πλουτισμό... Όταν

κάποτε αρρώστησε ήταν Μεγάλη Εβδομάδα και βρισκόταν στο μοναστήρι. Περίμενε την ίαση από τον Κύριο. Έτσι το Μ. Σάββατο μετά την Θ. Κοινωνία είδε τα πρόσωπα μερικών μοναχών ήταν αστραφτερά σαν τον ήλιο…
Το φθινόπωρο της ίδιας χρονιάς την ώρα της προσευχής άκουσε ένα θόρυβο. Η εικόνα της Παναγίας της Αγιορείτικης ανυψώθηκε, ενώ οι άλλες … έπεσαν. Ο γέροντας τρόμαξε. Το αποκάλυψε τρεις μέρες πριν την κοίμησή του. Η ασθένεια που είχε από το Πάσχα επιδεινώθηκε. Ζήτησε να του κάνουν ευχέλαιο, γιατί προείδε το επίγειο τέλος του.
Την τελευταία νύκτα φώναζε τον Λεόντιο, τον γέροντά στην έρημο του Αγίου Όρους! Τα ξημερώματα αξιώθηκε να κοινωνήσει, αφού προετοιμάστηκε κατάλληλα. Μετά από δύο ώρες άρχισε ο μαθητής του να του διαβάζει τους Χαιρετισμούς της Παναγίας και έτσι παρέδωσε το πνεύμα του στον Κύριο.
Ήταν Κυριακή 10 Ιανουαρίου του 1882 (εξήντα έξη ετών)..

Βιβλιογραφία:

1). Αλεξίου Παναγόπουλου (απόδοση), ΟΣΙΑΚΕΣ ΜΟΡΦΕΣ ΑΓΙΟΡΕΙΤΩΝ ΤΟΥ Ν19ου αιώνα, εκδ. ΤΗΝΟΣ, Αθήνα 1994.